

ปาฐกถา

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ชีวิตหลังโควิด -19

โครงการพัฒนาเครือข่ายและศักยภาพผู้บริหารระดับสูง
กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (หลักสูตร WINS)

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงแสดงปาฐกถา เรื่อง "ชีวิตหลังโควิด-19" พระราชทานแก่ผู้เข้ารับการอบรมโครงการพัฒนาเครือข่ายและศักยภาพผู้บริหารระดับสูง กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (หลักสูตร WINS) เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2564 ได้ทรงบรรยายเกี่ยวกับพระประสบการณ์ในช่วงการระบาดของเชื้อโควิด-19 และพระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับชีวิตหลังโควิด-19 ในด้านการเรียนการสอนในถิ่นห่างไกล มุมมองในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ทักษะอาชีพยุคโควิดและการอุดมศึกษา ยุคหลังโควิด

การจัดการเรียนการสอนในถิ่นห่างไกลได้ทำมาเป็นเวลานาน แต่เมื่อมีโควิด-19 ระบาดตั้งแต่ระลอกแรก ก็ได้จัด "ลุยยังชีพทางการศึกษา" บรรจุกิจกรรมการสอนและช่วยสอน เมล็ดพันธุ์พืช สื่อการสอนและเอกสารให้ความรู้เกี่ยวกับโควิดและของใช้ที่จำเป็นเพื่อแจกให้แก่เด็กนักเรียนและครอบครัวในท้องถิ่นห่างไกล ได้รับการความร่วมมือจากหลายหน่วยงานและในการหลายโครงการ เป็นการช่วยลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้และยังสามารถใช้เป็นสื่อการสอนในกลุ่มสาระวิชาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยคนที่ไม่ใช่ครูโดยอาชีพก็สามารถสอนได้ เช่น โครงการอาหารชุมชน โรงเรียนต้นแบบ และโครงการ ชุมชนเบิกบาน อาหารปลอดภัย

ประสบการณ์จากโควิด ทำให้เห็นว่าชีวิตได้รับบทเรียนหลากหลาย ที่ทำให้ต้องคิดใหม่ทำใหม่กันทั่วโลก ดังนั้นคนยุคหลังโควิดทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ทั้งในการสอนทางไกลหรือการสอนออนไลน์ การบูรณาการการสอนภาคปฏิบัติและการฝึกงานในสถานประกอบการ ให้มีการเรียนรู้อยู่เสมอ ทั้งการฝึกทักษะอื่นแทนทักษะเดิม การพัฒนาทักษะเดิมให้ก้าวหน้าขึ้น และ การสร้างหรือฝึกทักษะงานใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน ให้สามารถทำงานใหม่ ๆ ได้เสมอ สำหรับ *อุดมศึกษา* ก็ต้องระดมความคิดและหาทางปรับตัวเช่นกัน ในด้านต่างๆ ได้แก่

- 1) การจัดการเรียนการสอนต้องให้เรียนรู้รอบด้าน ให้มีทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน และทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม ให้สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง สื่อสารได้ดี ทำงานเป็นทีม วิเคราะห์สร้างสรรค์ได้
- 2) บ่มเพาะคนดี มีจิตอาสา เข้าใจและเข้าถึงวัฒนธรรมไทย พหุวัฒนธรรมและหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 3) บริการวิชาการและวิชาชีพให้แก่ผู้ประสงค์จะเพิ่มพูนความรู้และทักษะ เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว ทั้งออนไลน์และระบบห้องเรียน และถ้าเชื่อมโยงกับระบบหลักสูตรปริญญาได้ก็ยิ่งดี
- 4) ร่วมมือกันวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้พื้นฐาน เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาศิลปวิทยาการและเทคโนโลยีได้เอง
- 5) เป็นที่พึ่งทางวิชาการและวิชาชีพแก่ชุมชนและประชาชนฐานรากอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง

ในตอนท้ายทรงกล่าวว่า ศาสตราจารย์ Scott Galloway กล่าวในหนังสือ Post Corona: From Crisis to Opportunity ว่าการต่อสู้กับเชื้อโรคที่มองไม่เห็น เราต้องอดทน ใจกว้าง ตั้งใจจริง สร้างนวัตกรรม คนรุ่นนี้จะต้องร่วมมือกันให้ได้ คนรุ่นหลังจะต้องเข้าใจคนอื่นที่สูญเสียโอกาสต่างๆ และอาจจะชื่นชม เห็นคุณค่าและภูมิใจที่ได้เกิดเป็นคนอเมริกัน ซึ่งของเราก็อาจเปลี่ยนเป็น "ภูมิใจที่ได้เกิดเป็นคนไทย"